

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stefan
Nazwisko: Werpachowski
Miejsce urodzenia: Krajewo Białe
Data urodzenia: 08-09-1908
Imię ojca: Aleksander
Imię matki: Maria
Znany/a też jako: Stanisław Perkowski

Bolesław Skarżyński

Bolesław Skaryński

Stefan Werpachowski
urodzony/a 02- 09-1901 Krajewo Białe
Imiona rodziców: Aleksander Marianna

Stefan Werpachowski
urodzony/a 02- 09-1907 Krajewo Białe
Imiona rodziców: Aleksander Maria

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Analizy i oceny Szefa WUBP Białostok za lata 1946-1954. W materiałach znajduje się dokument sporządzony 16.09.1946 przez Szefa WUBP Białostok dotyczący oddziałów organizacji podziemnych na terenie woj. białostockiego. Wśród wymienionych oddziałów działających na terenie Łomży wymieniono oddział Stefana Werpachowskiego ps. „Maciek”, składający się z 20 osób. Organa bezpieczeństwa publicznego w danym momencie nie posiadały w nim agentury.	IPN Bi 045/544 (28/67).	
Meldunki oraz raporty Szefa WUBP Białostok przesłane do Gabinetu Ministra Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie za 1948 rok. W materiałach znajduje się raport sytuacyjny za dzień 10.06.1948 oraz za czerwiec 1948 sporządzony 30.06.1948. Z materiałów tych wynika, że w okresie sprawozdawczym zatrzymano 7 członków Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW), w tym Stefana Werpachowskiego. Ww. zatrzymany został 9.06.1948 we wsi Krajewo Białe podczas akcji operacyjnej przeprowadzonej na terenie gm. Długobórz.	IPN Bi 045/500 (28/23), IPN Bi 045/501 (28/24).	

Meldunki operacyjne 2. Brygady KBW za okres od 23.01.1948 do 31.12.1948 i z 27.07.1949. Materiały zawierają meldunek operacyjny nr 00130 Sztabu 2. Brygady KBW z 11. 06.1948 z działania na terenie woj. białostockiego przesłany do Prokuratury Wojskowego Sądu Rejonowego (WSR) w Białymstoku. Wynika z niego, że 9.06.1948 we wsi Krajewo Białe pow. Łomża zatrzymano Stefana Werpachowskiego ps. „Maciek”/ „Ryś”, dowódcę batalionu NZW.

IPN Bi 045/909 (42/19).

Akta kontrolno-śledcze WUBP Białystok w sprawie Stefana Werpachowskiego. W trakcie okupacji niemieckiej, na terenie pow. łomżyńskiego, ww. wstąpił do Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW), gdzie objął dowództwo plutonu. W sierpniu 1945 został dowódcą kompanii w organizacji NZW. W maju 1947 objął dowództwo 3. batalionu terenowego krypt. „Błyskawica”. Równolegle został awansowany na stanowisko podoficera gospodarczego w Komendzie Powiatu NZW krypt. „Podhale”. Posługiwał się ps. „Maciek” oraz „Ryś”. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz awansowany do stopnia chorążego przez Komendanta Okręgu 2.04.1947. Zatrzymany 9.06.1948 przez WUBP Białystok. Postanowieniem WUBP Białystok z 16.08.1948 wszczęto śledztwo w sprawie, zaś kolejnego dnia ww. został osadzony w Więzieniu Karno-Śledczym w Białymstoku. Dnia 20.10.948 wydano postanowienie o pociągnięciu ww. do odpowiedzialności karnej i 21.10.948 śledztwo zamknięto. Zgodnie z aktem oskarżenia, sporządzonym przez WUBP Białystok 25.10.1948, S. Werpachowski został oskarżony o to, że od 18.08.1944 do 9.06.1948, na terenie powiatu łomżyńskiego i częściowo ostrowskiego przynależał do podziemnych organizacji: NOW, Armia Krajowa (AK) i NZW, pełniąc w nich funkcje: dowódcy plutonu, łącznika okręgowego, dowódcy 4. kompanii, szefa gospodarczego przy 3. batalionie i szefa gospodarczego przy sztabie Komendy Powiatu krypt. „Podhale”. Dnia 24.12.1947 we wsi Zagroby Łętownica gm. Długobórz, wraz z dwoma członkami NZW ps. „Twardy” i „Noc” uzbrojonymi w broń palną brał udział w zamachu na żołnierza WP. Od stycznia 1947 do sierpnia 1947 bez zezwolenia przechowywał broń palną oraz „jako podoficer zawodowy – sierżant, będąc na mocy dekretów o mobilizacji obowiązany do pełnienia służby w Wojsku Polskim, w celu trwałego uchylania się od obowiązku wojskowego nie zgłaszał się do tej służby w terminie oznaczonym na publiczne wezwanie”. Od lutego 1946 do marca 1948 posługiwał się podrobionym dokumentem na nazwisko Perkowski Stanisław, a od marca 1948 do 9.06.1948 na nazwisko Skarżyński Bolesław. Ponadto w materiałach znajdują się agenturalne doniesienia z lat 1947-1948 Źródło: „Apollo”, „Szczery”, „Zorza”, „Karol”, „Halina”, „Zak”, „Kamień” oraz „Ojciec” dotyczące okresu, kiedy ww. ukrywał się przed organami bezpieczeństwa i był poszukiwany.

IPN Bi 07/896 (KSL-6443, 1655/III).

Akta WSR Białystok w sprawie Stefana Werpachowskiego. Wyrokiem z 25.11.1948 (Sr. 701/48) WSR Białystok uznał ww. winnym tego, że od 18.08.1944 do 09.06.1948 na terenie pow. Łomża i Ostrów Mazowiecka należał do organizacji NOW, AK oraz NZW; dnia 24.12.1947 we wsi Zagroby Łętownica, razem z członkami NZW ps. „Twardy” i „Noc” brał udział w zamachu na żołnierza WP o nieustalonej tożsamości; przechowywał bez zezwolenia broń palną oraz będąc zobowiązanym do służby w WP jako podoficer zawodowy, nie zgłaszał się do niej; od lutego 1946 do marca 1948 posługiwał się podrobionym dokumentem na nazwisko Perkowski Stanisław, a następnie Skarżyński Bolesław. Za powyższe S. Werpachowski został skazany na 15 lat więzienia oraz 5 lat utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych wraz z przepadkiem mienia na rzecz Skarbu Państwa. Wyrok uprawomocnił się 3.12.1948. Stefan Werpachowski 25.02.1949 został przetransportowany do Więzienia we Wronkach, następnie 31.08.1953 przeniesiony do ławy. Postanowieniem WSR Białystok z 24.05.1955 zastosowano względem ww. ustawę o amnestii (z 22.11.1952), w związku z czym karę więzienia skrócono do 10 lat, zaś Sąd Wojewódzki w Białymstoku decyzją z 19.07.1955 postanowił o zwolnieniu warunkowym ww. z odbywania pozostałej części kary. Stefan Werpachowski opuścił Więzienie w ławie 27.07.1955. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Białymstoku z 11.01.1993 (III Ko 1048/92) uznano za nieważny wyrok WSR Białystok z 25.11.1948 (Sr. 701/48) w stosunku do ww.	IPN Bi 212/2348/1-2 (Sr. 701/48, III Ko 1048/92).
Sprawa obiektowa krypt. „Nil-3” dotycząca rozpracowania członków Komendy Powiatu NZW krypt. „Łaba”, „Podhale” działającej na terenie pow. Łomża, Kolno, Zambrów i części pow. Ostrów Mazowiecka prowadzona przez PUBP Zambrów w latach 1948-1953. Stefan Werpachowski figuruje w aktach jako żołnierz NOW oraz NZW o ps. „Maciek”/ „Ryś”, pełniący funkcje Szefa Sztabu Komendy Powiatu NZW krypt. „Podhale”. Aresztowany 09.06.1948, następnie skazany 24.11.1948 na 15 lat więzienia. Występuje również w planie opracowania Komendy Powiatu NZW krypt. „Podhale” sporządzonym przez Wydział III WUBP Białystok 27.04.1949 jako dowódca batalionu zam. w Krajewie Białym.	IPN Bi 011/14/4 (155/IV/d-e).
Sprawa obiektowa krypt. „Nil-4” dotycząca rozpracowania członków Komendy Powiatu NZW krypt. „Łaba” prowadzona przez Wydział III WUBP Białystok i PUBP Zambrów w latach 1948-1955. Stefan Werpachowski ps. „Maciek” figuruje w wykazie osób zajmujących kierownicze stanowiska w NZW Komenda Powiatu „Podhale” sporządzonym przez PUBP Łomża 20.01.1955 jako szef Sztabu Komendy Powiatu, zatrzymany w 1948 roku i skazany na 15 lat więzienia.	IPN Bi 011/15 (155/IV/e).
Sprawa obiektowa krypt. „Chrobry XV” prowadzona przez Wydział III WUBP Białystok w latach 1949-1955. Dotyczyła rozpracowania Komendy Okręgu NZW Białystok krypt. „Chrobry XV”. Ww. figuruje w spisie aktywistów sprawy obiektowej. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 154/IV.	IPN Bi 011/13 (154/IV).

Sprawa obiektowa krypt. "Nil" dotycząca rozpracowania członków Komendy Powiatu NZW krypt. „Podhale” na terenie pow. Kolno, Łomża i Zambrów, prowadzona przez Wydział III WUBP Białystok i PUBP Łomża w latach 1950-1953. Materiały zawierają m.in.: schemat struktury organizacyjnej Komendy Powiatu NOW krypt. „Łukasz” w pow. Łomża, schemat organizacyjny oraz mapę Komendy Powiatu NZW krypt. „Podhale” w pow. Łomża, spis figurantów sprawy obiektowej przebywających w więzieniach, raport o przebiegu sprawy obiektowej Komendy Powiatu NZW krypt. „Podhale”. Stefan Werpachowski figuruje w spisie figurantów sprawy przebywających w więzieniach.

IPN Bi 011/14/2 (155/IV/b-e).

Sprawa obiektowa krypt. „Ocean” prowadzona przez Wydział III WUBP, następnie KW MO Białystok oraz PUBP/KP MO Wysokie Mazowieckie w latach 1951-1959. Dotyczyła rozpracowania byłych członków AK-WiN, NSZ, NZW z terenu pow. Wysokie Mazowieckie. Stefan Werpachowski figuruje w kontrwywiadowczej charakterystyce z terenu pow. Wysokie Mazowieckie sporządzonej 10.08.1959 przez KP MO Wysokie Mazowieckie jako dowódca batalionu NZW ps. „Maciek”, który „powrócił z więzienia i utrzymuje kontakty z byłymi członkami NZW”.

IPN Bi 011/41/2 (178/IV).

Teczka zagadnieniowa dotycząca działalności organizacji podziemnych Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość" (WiN) oraz NZW na terenie pow. Łomża prowadzona przez KP MO Łomża w latach 1958-1960. Z dokumentu wynika, że Stefan Werpachowski ps. „Maciek” miał ukrywać u siebie we wsi Krajewo Białe Władysława Żwańskiego ps. „Błękit”/ "Iskra”.

IPN Bi 011/58 (Ag-3045,194/IV).

Teczka zagadnieniowa krypt. „P-13” zarejestrowana 22.09.1959 przez Wydział III KW MO Białystok. Dotyczyła działalności członków AK oraz „WiN” na terenie b. woj. białostockiego. Stefan Werpachowski występuje w wykazie figurantów spraw i osób z byłych „reakcyjnych ugrupowań” poddanych wzmocnionej infiltracji. Jako były dowódca batalionu NZW był poddany kontroli przez Referat SB Wysokie Mazowieckie za pomocą KO „Łuniewski” i „Węgrzyniak”. Sprawa zakończona 29.12.1971, materiały zarchiwizowano pod sygn. 85/IV.

IPN Bi 011/4/1 (85/IV).

Materiały operacyjne KW MO Białystok sporządzone w latach 1962-1975 dotyczące podziemia zbrojnego działającego na terenie pow. Wysokie Mazowieckie w latach 1939-1956. Stefan Werpachowski figuruje w notatce KP MO Wysokie Mazowieckie ze spotkania z TW ps. „Wojciech” 9.10.1970. TW "Wojciech" podał informacje o obecnej sytuacji życiowej S. Werpachowskiego.

IPN Bi 045/2112 (133/43).

Charakterystyka oraz kwestionariusze osobowe do Charakterystyki nr 50 dot. organizacji NZW Komenda Powiatu Łomża krypt. „Zaporoże”/ „Łaba”/ „Podhale” sporządzone przez Wydział „C” KW MO Białystok w 1976 roku. Stefan Werpachowski ps. „Maciek”/ „Ryś” figuruje jako dowódca 3. batalionu NZW krypt. „Błyskawica”. Funkcję tę pełnił od maja do grudnia 1947. W czasie działalności w NZW ukrywał się pod zmienionymi nazwiskami: Stanisław Perkowski i Bolesław Skarżyński. Za działalność w organizacji podziemnej awansowany do stopnia chorążego i odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. Skazany przez WSR Białystok w 1948 roku na 15 lat więzienia. W kwestionariuszu osobowym członka NZW z 24.02.1976 zapisano, że ww. nie ujawnił się w akcji amnestyjnej w 1947 i nadal do lutego 1948 na terenie pow. łomżyńskiego był członkiem NZW oraz brał udział w napadach na WP.	IPN Bi 019/90/1 (2/39), IPN Bi 019/92/2 (2/39), IPN BU 0177/50/1-12 (Charakterystyka Nr 50).
---	--

Charakterystyka Nr 61 dot. oddziału Pogotowia Akcji Specjalnej (PAS) organizacji NZW Komenda Powiatu Ostrów Mazowiecka krypt. „Olkusz” pod dowództwem Zbigniewa Żwańskiego ps. „Noc”/ „Zbyszek” opracowane przez Wydział „C” KS MO Warszawa na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW w 1977 roku. Stefan Werpachowski ps. „Maciek” figuruje jako członek NZW Komendy Okręgu Białystok krypt. „Chrobry/XV” - zatrzymany na podstawie akt dostępnych w archiwum MSW.	IPN BU 0180/77/1 (Charakterystyka Nr 61, p. 63), IPN BU 0177/3/1 (Charakterystyka Nr 61, p. 63).
---	--

Charakterystyka i kwestionariusze osobowe oraz karty na czyn przestępczy do Charakterystyki nr 3 dot. organizacji NZW oddziału pod dowództwem Zbigniewa Żwańskiego ps. „Noc”/ „Zbyszek” opracowane przez Wydział „C” KW MO Białystok. W materiałach znajduje się kwestionariusz osobowy sporządzony 21.03.1978 dotyczący Stefana Werpachowskiego ps. „Maciek”/ „Ryś”, który do lutego 1948 na terenie pow. łomżyńskiego był członkiem NZW, brał udział w napadach na WP. Zatrzymany w czerwcu 1948, następnie skazany na 15 lat więzienia.	IPN Bi 019/2/3 (1/2) oraz IPN BU 0177/3/1-12 (Charakterystyka Nr 3).
--	--

Charakterystyka nr 159 dot. Komendy Powiatu NZW Łomża krypt. „Łaba” sporządzona przez Wydział „C” WUSW Olsztyn w 1984 roku. Stefan Werpachowski figuruje w materiałach jako szef Wydziału IV - kwatermistrzostwo. Posługiwał się ps. „Maciek”, początkowo działał w strukturach NOW, gdzie pełnił funkcję dowódcy plutonu, potem kompanii. Od lipca 1945 był dowódcą kompanii NZW w batalionie Franciszka Kotowskiego ps. „Piaśt”/ „Ursus” oraz jednocześnie zastępcą dowódcy batalionu. Pod koniec 1946 i w 1947 był szefem Wydziału IV. Ww. znajduje się również w kwestionariuszu osobowym sporządzony 30.04.1984. Od lipca 1945 jako członek NZW w Krajewie Białym gm. Długobórz był dowódcą kompanii batalionu „Piasta”/ „Ursusa”. Skazany 25.11.1948 na 15 lat więzienia.	IPN Bi 065/8/3 (779/IV), IPN Bi 087/374/J (779/4) mikrofilm, IPN BU 0182/147/1 (Charakterystyka Nr 159).
---	--